

Lista Fuglestasjon 2017



Hvitkinngås hadde svært gode trekkfall våren 2017 på Lista. Siden starten av tellingene i 1990 har kun år 2012 høyere antall. Foto: Gunnar Gundersen.

Aïda López

Overvåking våren 2017

Lista Fuglestasjon fullførte 10. juni 2017 den 28. sesongen på rad med trekkfuglovervåking om våren. Stasjonen har hatt 87 bemanningsdager fra 15. mars til 10. juni. 13 mistnett har vært i bruk i den standardiserte ringmerkingsrunden (138 meter), og resultatet har vært et lavere antall fugler enn normalt. Det ble fanget 932 fugler (gjennomsnitt for våren er 1028) av 41 forskjellige arter. Av arter som ikke fanges i nettene, viser våre resultater våren 2017 at vipe og enkeltbekkasin har hatt en sterk tilbakegang i området de siste tre år.

Den gjennomsnittlige temperaturen var høyere enn normalt hele året, med 1,3° C høyere enn normalen fra mars til mai. Det var mindre nedbør enn normalt i april og mer nedbør enn

normalt i mai, noe som kan ha påvirket hekkesuksess. Det har vært generelt mange dager med sterk vind, ganske mange av dem med vind fra NV og noen dager med østlige vinder.

Vårfangsten var 8,7 % lavere enn gjennomsnittet (1990-2016). Selv om mange arter hadde lave tall, var antallet erler og bladsangere (*Phylloscopus*) høyt. Våren 2016 hadde løvsanger det laveste fangsttallet noensinne. Løvsangeren hadde da for første gang et lavere antall enn sin slektning, gransangeren. I år 2017 har både gransanger og løvsanger vært de eneste sangere som har blitt ringmerket i normale tall, noe som også ga flere løvsangere enn gransangere. Sivsanger, møller, torsanger, hagesanger og munk ble ringmerket i lavere tall enn normalt.



Lista Fuglefestival ble avholdt for tredje gang i 2017. Her er deltakerne i Bird Race samlet lørdag 2. september på Nordberg. Foto: Jan Erik Røer.

Mange svarttroster kom til Lista den første uka av sesongen (37 individer ble ringmerket). Sammen med rødstjert er svarttrost den eneste trostearten med tall over normalen. Rødstrupe, steinskvett, gråtrost og måltrost har både vært ringmerket og sett i lavere antall enn gjennomsnittet.

Antallet finkefugler (bokfink, grønnfink, grønn-sisik og tornirisk) var også lavt i overvåkingsfangsten. Unntaket var brunsisik, som ble ringmerket i normale tall.

«Topp 5-artene» i nettene var løvsanger (211), rødstrupe (115), svarttrost (95), gransanger (83) og brunsisik (62).

Vi har i år fortsatt overvåkingen av steinskvettens hekking i stasjonsområdet, og merket både voksne og unger med fargeringer. Innsatsen var god siden flere personer var tilgjengelige dette året enn i 2016. Prosjektet begynte i 2015, og vi har derfor foreløpig begrenset med data. Vi kan

i det minste konstatere at det ikke ble et dårlig hekkeår. Det ble funnet ni reir i fyrområdet (Gunnarhaug, Vågsvollvåien). Alle foreldrene ble ringmerket, og 18 unger ble utstyrt med fargeringer.

Det var ingen par med vipere i området i 2017. Til sammenligning hadde fire forskjellige par vipere tilhold i området i 2016 (mot 8 i 2015), og noen av dem forsøkte seg med egglegging. Dessverre er dette tredje året på rad at vipene har 100 % mislykket hekking i fyrområdet.

Overvåking høsten 2017

Stasjonen hadde 124 bemanningsdager fra 15. juli til 15. november. Det ble brukt 13 mistnett i den standardiserte runden (138 meter) og resultatet ble et lavere antall fugler enn normalt. 3870 fugler ble fanget (gjennomsnitt for høsten er 4563) av 73 forskjellige arter. Til sammenligning var tallene for år 2016 4839 ind. av 66 arter.

Temperaturene i 2017 var stort sett høyere enn normalt, og bl.a. 1,2° C over normalen fra juli til november på Lista. I tillegg var høsten dominert av regn. De store nedbørmengdene, spesielt i september og oktober, hadde en klar innvirkning på ringmerkingsresultatene. Det var generelt også mange dager med sterk vind. På grunn av værforholdene var det ikke mulig å åpne nettene for fangst et relativt høyt antall dager (totalt 36 dager uten ringmerking i 2017, sammenlignet med 18 dager i 2016).

Høstfangsten var 15,2 % lavere enn gjennomsnittet. Særlig mange arter av pipplerker, troster, finkefugler og sangere var fåtallige. Løvsanger er i gjennomsnitt den nest mest ringmerkede arten om høsten. Også høsten 2017 var fangstantallet av løvsanger under gjennomsnittet, men likevel det høyeste siden 2013. Det kan dermed se ut til at arten hadde en ganske god hekkesesong dette året, etter flere dårlige år.

I nettene var «Topp 5-artene» blåmeis (1423), løvsanger (360), gråsisik (294), kjøttmeis (132) og brunsisik (129).

Totalt 237 fuglearter ble sett i stasjonsområdet ved Lista Fuglestasjon fra 1. januar til 15. november 2017. Av disse ble én art observert i stasjonsområdet for første gang (sibirpiplerke).

Rundt tre timer har vært brukt hver morgen på å telle fugler som trekker på sjøen / over land. Dette tilsvarer rundt 630 timer i løpet av vår- og høstsesongene. Fra trekk- og rastetellingene kan vi konkludere at hvitkinngåsa ble sett i uvanlig høye antall om våren. Også havsula var tallrik. En del sjøfugler, som havhest, krykkje, ærfugl og alkekonge, ble sett i lavere antall enn normalt, særlig om høsten. På Lista var antallet alkekonge det laveste registrerte i fuglestasjonens historie, med kun 332 individer høsten 2017 (gjennomsnitt: 5 043 ind.).

Av spesielt tallrike spurvefugler i 2017 kan gråsisik og furukorsnebb trekkes fram, begge med invasjonstypet opptreden om høsten. Forekomsten av sistnevnte var den høyeste noen gang på Lista Fuglestasjon, hele seks ganger høyere enn forrige maksimalnotering på en høst.



Trekket av blåmeis ved Lista Fuglestasjon er betydelig. De fleste trekker langs land mot vest fra Lista og ender opp langs Vestlandskysten. Noen individer krysser imidlertid Nordsjøen. I 2017 ble en ung blåmeishunn som ble merket på Lista 1. oktober, gjenfunnet i Nord-Tyskland nær Wilhelmshafen – 512 km lenger sør og 30 dager etter merking. Foto: Jan Erik Røer.



En hann av dvergfluesnapper *Ficedula parva* dukket opp på Lista primo november 2017. Fuglen var den seneste det året i Norge av denne sjeldne fuglearten. Foto: Gunnar Gundersen.



Lista Fuglestasjon får gode tilbakemeldinger for sine ringmerkingskurs. Det ble arrangert to kurs med totalt elleve deltakere i 2017. Foto: Aïda López.

En rekke sjeldne arter ble sett i området i løpet av året, hvorav de mest uvanlige var egretthegre, bronseibis, skjestork, aftenfalk, sibirlo, svartehavsmåke, amursvale, dverglerke, markpiplerke, sibirpiplerke, sitronerle, rødstrupesanger, rødtoppfuglekonge, pirol, rosenstær og kornsurv.

Publikum

Vi tilbød også i 2017 ringmerkingskurs for nybegynnere. Dette er en kombinasjon av 2,5 t teori og 10 t praksis i feltet. Standardisert ringmerking, identifikasjon, biometriske målinger, alder, kjønn og myting er noe av innholdet. To kurs har blitt utført med totalt elleve deltakere fra hele Norge. Vi har fått svært positiv tilbakemelding, og kurs vil også bli holdt i 2018.

Vår årlige fuglefestival ble feiret med fest og aktiviteter gjennom den første helga i september. Det var en vellykket helg med sosiale arrangementer. Det var Bird Race, foredrag av Roar Solheim fra Agder naturmuseum, middag, ringmerking omvisning og fugleverksted for barn. Totalt fire skolegrupper og tre private grupper har fått omvisning ved Lista Fuglestasjon i 2017, sammen med Besøkssenter Våtmark Lista.

Bemannings

I tillegg til den ansvarlige ringmerkeren (Rubén Piculo), ringmerkingsassistenten (Lars Smith) og den daglige lederen (Aïda López), har det i 2017 vært fem frivillige fra Belgia, Tyskland, Spania og Russland ved stasjonen.

Forskning

Lista Fuglestasjon samlet 277 flått fra svarttroster og rødstruper, og samlet lokale flått i felt på Lista. Dette er en del av en ny studie drevet av doktor Gunnar Hasle, som studerer i hvor stor grad flått og flåttbårne patogener transporteres av fugler over geografiske barrierer.

Den aktuelle studien er basert på at svarttroster som kommer til Lista hovedsakelig flyr over Nordsjøen, og at rødstruper gjør det via Jylland. Det burde være mulig å finne et klart mønster i flåttgenene, med GB-klade på svarttroster og EU-klade på rødstruper, og flått samlet i felt på Lista som burde ha WN-klade. Hvis dette holder stikk vil det validere funnene fra Hasles doktorgrad. I tillegg kan dette videreutvikles til et verktøy for ornitologien, til å finne ut hvor trekkfugler har kommet fra.



Jonas Langbråten (t.v.) og daglig leder Aïda López overvåker morgentrekket. Foto: Jan Erik Røer.